

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN-2021-392

10.5.2021

Protector Forsikring ASA

Bilansvar

Busspassasjer – unnamanøver – tap av høreapparat – ryggplager – årsakssammenheng.

Skadelidte fikk smerter i ryggen etter at bussen han satt i gjorde en unnamanøver for ikke å treffe en katt som kom ut i veibanen. Skadelidte anførte at hendelsen medførte en forverring av hans ryggplager og tap av høreapparat, og fremmet krav om erstatning. Selskapet avsto kravet med henvisning til at det ikke var sannsynliggjort årsakssammenheng. Nemnda bemerket at det ikke var fremlagt noen spesialistuttalelse i saken og konkluderte med at skadelidte ikke hadde sannsynliggjort en årsakssammenheng mellom en forverring av tidligere ryggplager og den aktuelle hendelse. Nemnda kunne heller ikke se at skadelidte hadde sannsynliggjort at høreapparatet gikk tapt som følge av hendelsen. Selskapet ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Skadelidte (f. 1971) var passasjer på en rutebuss 29.5.20, da sjåføren av bussen tok en unnamanøver for ikke å kjøre på en katt i veien.

Medisinske opplysninger før hendelsen

I journal fra H. Legesenter fremgår at skadelidte ble "*Prolapsoperert 15.8.08 i L5 nivået*", jf. oversikt over tidligere sykdommer.

Av de senere medisinske dokumentene i saken, fremgår at skadelidte også hadde hatt ryggplager de to siste månedene før den aktuelle hendelsen og at han skulle til MR-undersøkelse grunnet mistanke om prolaps.

Nav hadde vurdert skadelidtes arbeidsevne som varig nedsatt og at han kunne søke om uføretrygd, jf. melding fra Nav 14.8.19. Bekreftelse på søknad om uføretrygd ble sendt fra Nav 17.8.19, jf. kvittering samme dato.

Medisinske opplysninger etter hendelsen

I epikrise fra N. legevakt 30.5.20 fremgår:

Forløp og behandling

Notat: Pasienten sier at han har gått med rygg syndrom med utstråling til høyre un.ex i 8 uker, FL har mistenkt skiveprolaps, og skl ha MR us den 06.06. Han bruker tramadol 50mg x 3-4 og paracet 1g x 3 mot smerter. Tilstanden har vært i bedringsvei, og ikke brukt smertestillende på 3 døgn.

Han har tidl. hatt nummenhet på laterale siden av un.ex, helt ned til leggen, men disse forsvant for en uke siden. I tillegg angir han å ha hatt vannlatningsplager før som også ble bedre for noen dager siden. Vannlatningsplageri form av treg het før det kommer noe.

Det aktuelle nå er at han pådro seg en skade mot hodet og kneet da han var passasjer og bussen kjørte ut av veien. Skaden oppsto kl 14 i går v/ R. Pas mener at bussjåføren ikke gjorde noen tiltak, men pas selv hadde ringt til politiet og meldt saken. Han mener at han nærmest hoppet ut av setet og traff glassveggen foran setet.

Han har fått økende ryggsmarter med utstråling i tillegg til tilkommet nummenhet og vannlatningsplager. Oppsøker legevakten for å dokumentere skaden, samt en vurdering.

I journalnotat fra H. Legesenter 2.6.20 fremgår:

Pas. har vært bussulykke på fredag og har hatt tiltagende smerter siden det på LS columna med utstråling til ve. underex med nedsatt følesle og kraft, klarer ikke å gå normal. Vannlating: u.a.
Nevrologisk us: nedsatt følelse på ve. underex. Ellera u.a. Hofte: u.a.
LS columna: palpasjonsøm der og klarer ikke å bøye.
V/T: henvises til akutt ort. pol. og anbefaler fysioterapi.

I poliklinisk notat fra ortopedisk avdeling, N., samme dag fremgår:

Aktuelt: Hatt prolapsmerter siste åtte uker, fulgt av FL og fått time til MR førstkommende lørdag, gått hos fysio siste 5-6 uker. Var i en bussulykke fredag, bussen kjørte av veien ut på et jorde før den kom seg opp på veien igjen og kjørte videre. Hadde på setebelte og ble sittende i setet hele veien. Forverring av ryggsmertene i etterkant av dette. Etterhvert følelse av at venstre ben svikter under ham og prikningsfølelse langs hele venstre bein, samt smerter fra rumpa, utsiden av låret og nedover langs bakre kant av legg til medialt/ forside legg og ut i stortå.

(...)

V/T: Litt L5- susppekt med utbredelse av smerter når han beskriver hvor smertene går, men klarer ikke finne noen tilsvarende utbredelse ved undersøkelse. Har lett haltende gange og opplever at venstre ben svikt er under ham, men han har dog god kraft ved undersøkelse.

Konfererer med ryggvakt Dr. B., antakelig forverring av hans kjente prolaps, han har allerede fått time til MR på A. på lørdag. Avtaler ingen videre kontroll (...)

MR lumbalsacralcolumna 6.6.20 viste:

R: Degenerative forandringer tydeligst i de to nederste lumbale skivenivåene. Modic type 1 sekundære dekkplateforandringer L4/L5, og et bredbasert venstrestilt prolaps som trolig komprimerer venstre L5-rot i laterale recess. Litt smal sentralkanal.

Postoperative forandringer etter partiell høyresidig laminectomi i nivå L5/S1. Betydelig skivedegenerasjon, og retrospondylotiske påleiringer medfører trang særlig høyre recess og moderat foraminal stenose tydeligst høyre side.

I journalnotat fra H. Legesenter 8.6.20 er det notert: *"Ryggsmarter i et par måneder. Nylig vært til MR og påvist prolaps som tangerer lett L5 rot venstre side. Går til fysioterapi og akupunktur."*

I journalnotat fra oppfølgingstime 6.7.20 ved ortopedisk avdeling N., fremgår:

Kort oppsumert har pas lengre vært plaget med prolapsmerter, tidligere operert i L5-S høyre side med god effekt. Det aktuelt nå er en akutt forverring av ryggsmarter og utstråling ned i beina etter at han var i en bussulykke for omlag 6 uker siden. Han plages med smerter i ryggen og oppover mot skuldre samt utstråling mot venstre glutealt, lateralt i venstre lår og legg og mot tærne. (...) Pas er fra tidligere ufør grunnet smerter i ryggen og pga at er nesten blind i venstre øye og har dårlig syn på hø. øye. (...)

Vurdering: godt samsvar mellom Mr funn og klinikken. Kort sykehistorie på 6 uker. Anbefaler at man fortsett er med smertelindring og ekspektans i ytterligere 6 uker. Ved uteblitt bedring etter 6 uker, altså 12 uker etter symptomdebut, anbefaler jeg da mikrokirurgisk dekompresjon med prolaps ekstirpasjon. (...)

I journalnotat 13.7.20 fra ortopedisk avdeling N., er det notert *"forverring av smerter i ryggen og utstråling til venstre under.ekstremitet i helgen ..."*. Videre fremgår at ny MR viste uendret forhold sammenlignet med bilder fra 6.6.20, og at skadelidte ble vurdert for operasjon ved manglende bedring. Skadelidte ble operert 15.7.20, jf. operasjonsbeskrivelse fra ortopedisk avdeling N.

I epikrise 16.7.20, fra ortopedisk avdeling N., fremgår:

Pas blir operert komplikasjonsfritt den 15.07. og klager ikke lenger over radikulære smerter til ve benet. Han er godt fornøyd med inngrepet. utskrives til hjemmet. Sting tas om 2 uker hos fastlegen. ringetime hos hos operatør om 6-8 uker.

I telefonnotat 21.7.20 fra ortopedisk avdeling N., fremgår:

(...) Han ble kvitt de radikulære smerter umiddelbart etter operasjonen og dette vedvarte de første tre dagene. Deretter begynte han å få smerter ned i venstre nates og baksiden av leggen. Smertene er dog ikke av samme omfang som før operasjonen. (...)

Det kan tenkes at pasienten har fått et mindre residiv prolaps. Har ingen pareser som til sier akutt utredning av ev. operativ behandling. Jeg vil se det an og ordinerer Neurontin i opptrappende dose. Pasienten informeres om å ta kontakt dersom symptombildet forverres.

I telefonnotat 23.7.20 fra ortopedisk avdeling N. fremgår at skadelidte tok kontakt med sykepleier på avdelingen grunnet forverring av bensmerter, men at disse hadde bedret seg utover dagen.

I epikrise fra kiropraktor J. H. ved N. K. Klinikk 30.7.20 fremgår:

Vurdering: Presenterer 07.04.2020 med symptomer på skive patologi, bekreftes på MR 6. juni 2020. Pasienten har også modic forandringer, som og kan gi ryggplager, og som kan gjøre symptombildet mer komplisert. Pasienten opplever forverring av perifere nevrologiske symptomer etter busskrasj, dette kan indikere periferisering / forverring av tilstanden hvor skiven trykker på nerven, hvor symptomer i ekstremiteten øker i intensitet.

I telefonnotat 24.8.20 fra ortopedisk avdeling N. fremgår:

(...) Han er kvitt de utstrålende smertene men har fortsatt en god del ryggsmarter. Skal begynne hos fysio nå i løpet av denne uken. Anbefaler dette i noen måneder. (...)

I udatert epikrise fra fysioterapeut C. H. S. N. Kiropraktorklinikk, fremgår:

Vurdering: Pasient har vært gjennom et traume 29/5-20, og har i ettertid måtte døyve med sterke smerter. Det har påvirket funksjon og livskvalitet. I etterkant av operasjon har pas. oppnådd stor forbedring innenfor bevegelighet og funksjon sammen lignet med utgangspunktet, men plages fortsatt med smerter. Det er planlagt en større ryggoperasjon over nyttår, og det er derfor nødvendig at pas. fortsetter å trene for å ikke bare opprettholde, men også forbedre funksjon i rygg før operasjon. Det vurderes at det er behov for veiledning, oppfølging og tilrettelegging av øvelser for at mål skal oppnås. Det vil i etterkant av operasjon også være anbefalt med fysioterapeutisk oppfølging.

I skademelding-motorvogn datert 2.6.20, fra busselskapet, fremgår at bussen hadde en hastighet på 70 km/t da situasjonen oppstod. Videre er det opplyst følgende om hendelsen:

Fører kjørte RV4 nordover i N. Ved R sag kom et dyr plutselig ut i veibanen. Fører svinger bussen mot høyre og legger bussen ca 30-50 cm utenfor den hvite stripen, for å unngå og kjøre på dyret. Det støver opp rundt bussen da den kom utenfor asfalten. Fører stoppet på nærmeste holdeplass for å sjekke at det hadde gått bra med passasjerene + buss. Passasjerene bekreftet at alt var ok. Hun fortalte dem om dyret og beklaget hendelsen. NB! Det finnes videoopptak, som understøtter sjåførens forklaring.

Skadelidte fremsatte krav om erstatning i brev av 22.6.20.

Selskapet informerte om at skadelidte kunne søke om å få dekket utgifter som ikke var dekket gjennom Helfo, og at han da måtte fremlegge kvitteringer for utlegg. Selskapet opplyste videre at det på grunn av den korte tiden siden ulykken, ville avvente ytterligere behandling av eventuelle krav til man så hvordan skaden utviklet seg, jf. e-post fra selskapet 24.6.20.

Skadelidte tok kontakt med advokat som på ny fremsatte krav om erstatning og dekning av utgifter til juridisk bistand, jf. brev av 7.9.20.

Selskapet avsto krav om erstatning med henvisning til at det ikke forelå årsakssammenheng mellom hendelsen og skadelidtes plager. Hva gjaldt tap av høreapparatet, viste selskapet til at det ikke var nærmere forklart hvorfor dette hadde sammenheng med at bussen gjorde en unnamanøver. Selskapet viste til at det uansett måtte ha vært enkelt å finne igjen da bussen stoppet, og at det da kvalifiserte som en forsømmelse eller gjenglemmelse å ikke ta det med da skadelidte gikk av bussen. jf. e-post fra selskapet 2.10.20.

Skadelidte anførte at ryggplagene var forverret som følge av bussulykken og ba selskapet innhente en uttalelse fra selskapets rådgivende lege, jf. brev fra skadelidte 6.10.20.

Selskapet avsto å innhente en uttalelse fra selskapets rådgivende lege, og fastholdt at det ikke var sannsynliggjort årsakssammenheng, jf. brev av 14.10.20.

Klage ble registrert hos Finansklagenemnda 31.10.20.

Skadelidte har fremlagt en rekke dokumenter i forbindelse med klagen til Finansklagenemnda, deriblant kopi av brev fra politiet som bekrefter anmeldelse av personskade som følge av hendelsen, henleggelse av saken og avslag på klage på politiet. Skadelidte har i tillegg fremlagt kopi av avisartikler hvor hendelsen er omtalt, bilder av veistrekningen hvor hendelsen skjedde, og en facebook-samtale blant annet med et vitne til hendelsen, kvitteringer/kontoutskrifter, oversikt over legemidler, egenandelskort, telefonlogg, dagboknotater, korrespondanse med R., D., m.m.

Sekretariatet vurderte saken 26.2.21, og ga selskapet medhold.

Skadelidte krevde nemndsbehandling. Skadelidte fremla samtidig kopi av svar på MR-undersøkelse av lumbalsacralcolumna 5.3.21 og viste til diverse linker, deriblant en artikkel om akutte ryggsmarter fra Kiropraktorgruppen, en avisartikkel fra F.) og en informasjonsbrosjyre utarbeidet av Sosial- og helsedirektoratet.

Skadelidte har i det vesentlige anført at hendelsen medførte en forverring av hans ryggplager. Skadelidte hadde slitt med prolaps i ryggen i svært lang tid, og var på bedringens vei. Med alt adrenalinet han hadde i kroppen på ulykkesdagen kjente han ikke smertene før utpå kvelden samme dag. Skadelidte var mer opptatt av å komme i kontakt med politi og busselskap, men på et tidspunkt kom smertene og han ble tvunget til å oppsøke legevakt dagen derpå. To dager senere ble han kjørt til akutt ortopedisk klinikk (legevakt) på A. De medisinske dokumentene viser at det aldri var tatt MR før ulykken, eller at det var snakk om noen operasjon. Det var først rett etter ulykken at ballen begynte å rulle for alvor og plagene ble uutholdelige. Skadelidte er fortsatt under utredning for sine ryggplager, som oppleves sterke og som gir han funksjonsnedsettelse med tanke på at han ikke lenger har den kapasitet han før hadde. De medisinske dokumentene, deriblant journaler fra A. viser at forverring i ryggen ble konstatert etter ulykken 29.5.20. Hva gjelder hendelsen medfører det ikke riktighet at sjåføren var 30-50 cm utenfor den hvite stripen langs veien. Bussen var i sin hele bredde utenfor veien, ned i en dyp grøft og ut på et jorde, jf. beskrivelse fra vitne som trodde bussen skulle velte og bilder fra stedet. Når en buss som kjører i 70 km/t kjører ut i en grøft, er det sterke krefter i sving. Bussen gjorde byks i alle retninger og førte til flere alvorlig ristninger og hopp i setet hvor skadelidte satt og kroppen fikk flere sterke vridninger. Det sies at det er en film fra bussen som underbygger sjåførens påstand om at hun stoppet og sjekket, men verken skadelidte eller noen andre vitner på bussen oppfattet eller følte at de ble tatt vare på. Skadelidte er sikker på at det ikke eksisterer noen video fra hendelsen, og om det finnes så vil den vise at bussen aldri stoppet og at den på sin tur ut fra kjørebanen så ut til å kunne velte – og det i 70 km/t. Frikort gir ikke fritak for egenandeler ved skadelidtes lidelse.

Skadelidte fikk frikort lenge før ulykken, *og hadde frem til dette ikke utgifter etter dette.*

Etter ulykken fikk skadelidte utgifter, *og vil ha dette også ut dette året.* Skadelidte har også hatt utgifter *langt utover det som er fremvist.* Skadelidte klager også på at han ikke får dekket høreapparater som ble tapt i ulykken. Da bussen aldri stoppet og hjelpen aldri kom, kokte dette bort hos skadelidte, da han var mer opptatt av egen helse og den situasjon han var oppe i.

Selskapet har i det vesentlige anført at det ikke er sannsynliggjort årsakssammenheng mellom hendelsen og skadelidtes ryggplager. Det rettslige utgangspunktet for å konstatere

årsakssammenheng mellom en hendelse og en skade bygger på betingelseslæren. Årsaksforhold skal så langt som mulig bedømmes i lys av allment akseptert medisinsk viten, og Høyesterett har i Rt. 1998 s. 1565 oppstilt fire vilkår som alle må være oppfylt for å kunne konstatere faktisk årsakssammenheng. Og i Rt. 2007 s. 1370 har Høyesterett spesifikt vurdert spørsmålet om årsakssammenheng mellom en ulykke og en prolaps. I dette tilfellet fremstår det som klart at skadelidte hadde hatt vesentlige ryggplager i lang tid forut for hendelsen. I henhold til skademeldingen må selskapet legge til grunn at skadeevnen var svært liten. Hva gjelder akuttssymptomer vises det til epikrise fra N. legevakt 30.5.20, hvor det fremgår at skadelidte fortrinnsvis hadde slått kneet og hodet. Dette er for øvrig ikke nevnt i senere tid. Videre fremgår at det var tilkommet nummenhet og vannlatingsplager, men som også er plager som fremgår av journal forut for hendelsen. Selskapet er av den oppfatning at ryggplagene skyldes helt andre årsaker enn aktuelle hendelse. Det fremstår som klart at de samme ryggplagene allerede var tilstede på tidspunktet for hendelsen og at prolapsen skadelidte ble operert for i juli 2020 skyldtes slitasje. Dersom selskapet skulle lagt til grunn at hendelsen medførte økende plager, ville dette i så fall bare vært for en kort periode og i alle tilfeller ikke lenger enn til operasjon ble utført medio juli måned. Hendelsen har i alle tilfeller ikke ført til noen varig skade. Hva gjelder eventuelle utgifter til legebehandling synes det klart at skadelidte som følge av hans øvrige plager i alle tilfeller har opparbeidet seg frikort.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken gjelder krav om erstatning under en bilansvarsforsikring. Spørsmålet er om det er sannsynliggjort årsakssammenheng mellom hendelsen 29.5.20 og forverringen av skadelidtes ryggplager. Saken reiser også spørsmål om skadelidte har krav på erstatning for tap av høreapparat.

Nemnda ser først på spørsmålet om det er sannsynliggjort årsakssammenheng mellom hendelsen og forverringen av skadelidtes ryggplager.

Det vil foreligge årsakssammenheng mellom en hendelse og senere plager hvis hendelsen er en nødvendig betingelse for plagene, og hendelsen har vært så vidt vesentlig i årsaksbildet at det er naturlig å knytte ansvar til den, jf. Rt. 1992 s. 64 (p-pilledom II).

Ved vurderingen av om det er sannsynliggjort adekvat årsakssammenheng benytter nemnda prinsipper som er trukket opp i rettspraksis, se avgjørelse 2018-220 og 2018-510. Det er kravstiller, altså skadelidte, som har bevisbyrden for at vilkårene for utbetaling er oppfylt. Det innebærer at skadelidte må sannsynliggjøre at det er årsakssammenheng mellom hendelsen 29.5.20 og sine nåværende ryggplager.

Det følger av fremlagt dokumentasjon at skadelidte hadde hatt rygg smerter i ca. to måneder forut for hendelsen 29.5.20, og hadde fått innkalling til MR grunnet mistanke om prolaps. MR-undersøkelse 6.6.20 viste "Degenerative forandringer tydeligst i de to nederste lumbale skivenivåene. Modic type 1 sekundære dekkplateforandringer L4/L5, og et bredbasert venstrestilt prolaps som trolig komprimerer venstre L5-rot i laterale recess".

Skadelidte har anført at hendelsen medførte en forverring av hans ryggplager. Han hadde slitt med prolaps i ryggen i svært lang tid, og var på bedringens vei på tidspunktet for hendelsen. Det er ikke fremlagt noen spesialistuttalelse i saken som foretar en medisinsk begrunnet vurdering og konkluderer med årsakssammenheng. Etter nemndas syn har ikke skadelidte i tilstrekkelig grad sannsynliggjort noen årsakssammenheng mellom en forverring av ryggplagene og hendelsen 29.5.20.

Dersom skadelidte må forstås slik at det anføres at ryggplagene skyldes prolapsen som ble påvist ved MR 6.6.20, og at dette ble utløst av hendelsen 29.5.20, beror vurderingen av årsakssammenheng på de prinsipper som er trukket opp for sammenhengen mellom et traume og prolaps i rettspraksis.

Høyesterett har i Rt. 2007 s. 1370 avsnitt 38 slått fast at det i slike tilfeller må skje "en vanlig bevisvurdering hvor det tas hensyn til om den aktuelle hendelsen kunne medføre den aktuelle skaden, om As symptomer tyder på sammenheng mellom fallet og prolapsen og om det er andre sannsynlige forklaringer på prolapsen." I avsnitt 59 uttales det at for at et fall skal utløse prolaps "må det være så hardt at det vil være meget smertefullt og som regel også føre til et knokkelbrudd – er den i dag faglig best funderte medisinske oppfatning". Nemnda tilføyer at i Høyesteretts innledende generelle merknader pekes det i avsnitt 32 på at mekanismene bak utviklingen av prolaps er ukjent. En prolaps kan være forårsaket av et ytre traume, men de fleste prolapser har ingen kjent årsak.

Det er uenighet om deler av hendelsesforløpet og hvilken skadevoldende evne hendelsen hadde. Uansett hvilket hendelsesforløp man legger til grunn, er det ikke dokumentert noe knokkelbrudd som tilsier at den påviste prolapsen ble utløst av et traume. Det foreligger på den annen side dokumentasjon som viser at skadelidte hadde hatt prolapslignende ryggsmarter i ca. to måneder før hendelsen, og at han hadde fått time til MR grunnet mistanke om prolaps. Dette tilsier etter nemndas syn at den aktuelle prolapsen, mest sannsynlig var tilstede da hendelsen inntraff, selv om det først ble påvist etter hendelsen. Etter en konkret vurdering finner nemnda at skadelidte ikke har sannsynliggjort at den påviste prolapsen ble utløst av hendelsen 29.5.20.

Når det gjelder skadelidtes krav om erstatning for høreapparatet, er dette et krav om erstatning for tingsskade som reguleres av bilansvarsloven § 5. Det følger av denne bestemmelsen at bilansvaret omfatter skader på klær og andre vanlige egne bruksting, som folk har på eller med seg – og som blir skadet i forbindelse med at folk eller motorvogn blir skadet. I dette ligger et krav om at den tingskade som kreves erstattet, også må ha oppstått i sammenheng med skade på folk eller motorvogn. Nemnda kan verken se at skadelidte har sannsynliggjort at høreapparatet gikk tapt som følge av hendelsen 29.5.20, eller at tapet av høreapparatet har noen sammenheng med den anførte ryggskaden. Kravene til erstatning for tingsskade er etter dette ikke oppfylt.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Jane Ytreøy Grøndalen (selskapsrepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).